

Forslag til planprogram – Klimaplan for Strand kommune

Figur 1. Microsoft Corporation, 2024.

Innholdsfortegnelse

- Hva er et planprogram? – side 3
- Hvorfor trenger vi en klimaplan? – side 4
- FNs bærekraftsmål – side 5
- Hva skal planen omfatte? – side 6
- Overordnede føringer – side 7
- Regionale og lokale føringer – side 8
- Hva vet vi? – Kunnskapsgrunnlaget – side 9
- Utredningsbehov til planen – side 10
- Hvordan kan du bidra? – Medvirkningsopplegg – side 11
- Fremdriftsplan for behandling av planen – side 12
- Prosjektstyring – side 13
- Si din mening – Høringsinnspill – Side 14
- Referanser – Side 15

Hva er et planprogram?

Planprogrammet beskriver innhold, føringer og fremdrift i planarbeidet. Dette planprogrammet utdyper hva som skal skje i forbindelse med behandling av klimaplan for Strand kommune. Planprogrammet er et forslag til hvordan vi vil utarbeide den nye Klimaplanen.

Dette inkluderer:

- Hva vi vil oppnå
- Hvilke tema vi skal se på
- Hvordan folk skal kunne delta i prosessen
- Hvilke utredningsbehov vi har

Hvorfor trenger vi en klimaplan?

Bakgrunn

- Klimaendringer vil påvirke natur og samfunn både på kort og lang sikt. Rogaland frem mot år 2100 får et varmere klima, med påfølgende utfordringer som blant annet overvann og flom, stigende havnivå, økt skredrisiko, økosystemendringer og endrede vekstvilkår for kulturplanter. Å ta hensyn til klimaet, arbeide mot å forhindre klimaendringer og stoppe konsekvensene av dem er avgjørende for å sikre en bærekraftig utvikling.
- Kommunene har gjennom ulike føringer fått et tydelig ansvar for å håndtere og redusere klimaendringer.
- I Planstrategi for Strand kommune 2024 - 2027 ble det vedtatt at det skal lages en klimaplan for Strand i planperioden. Strand kommune har ikke en egen klimaplan. En ny klimaplan vil være retningsgivende for å nå målet fra kommuneplanen om å redusere det geografiske utslippet fra Strandasamfunnet og klimafotavtrykket fra Strand kommune som organisasjon med 70% frem mot 2035 sammenlignet med 2019.

Formål

- Klarlegge ambisjonsnivået til Strand kommune.
- Identifisere hvordan vi skal ta «vår» del i arbeidet med å begrense og håndtere klimaendringene.
- Mobilisere næringslivet, innbyggere, og kommuneorganisasjonen til innsats.
- Prioritere tiltak på kort og lengre sikt.

Avgrensning

- Planen avgrenser for klimaomstilling innenfor kommunegrensen. Klimaomstilling omhandler å omstille samfunnet i henhold til klimaendringene. Det innebærer hvordan vi skal begrense og håndtere klimaendringer.
- Planen vil håndtere problemstillinger knyttet til klimaomstilling på land- og vassdragsområder. Det er i forbindelse med kommuneplanen lagt inn forslag om plan for kommunens sjøområder. Utarbeiding av en slik plan må eventuelt prioriteres i kommunens planstrategi.
- Planen skal lages som en temaplan i henhold til Planstrategi for Strand kommune 2024 – 2027. Dette innebærer at planen vil bestå av et klart formål, en beskrivelse av utfordringsbildet, mål, og tiltak.
- Planen og utredninger skal gjennomføres innenfor gjeldende økonomiske rammer. Tiltak som koster penger må avklares i handlings- og økonomiplanen, eventuelt finansieres gjennom eksterne midler.

FNs bærekraftsmål

- I 2015 ble 2030-agendaen med de 17 bærekraftsmålene vedtatt av alle FNs medlemsland. Bærekraftsmålene er verdens felles arbeidsplan som ser miljø, økonomi og sosial utvikling i sammenheng.
- Strand kommune har mange ulike oppgaver som bidrar til å nå FNs bærekraftsmål. Flere av oppgavene har til dels motstridende virkning. Det kan skape utfordringer for kommunen å avveie hensyn til blant annet økonomi, næringsutvikling, natur- og landbruk, og reduksjon av klimagassutslipp i kommunen.
- En klimaplan er et verktøy for å avklare ambisjoner og prioritere tiltak til klimaomstilling.
- Flere bærekraftsmål er relevante for innholdet i klimaplanen. Følgende bærekraftsmål vil ha særlig tyngde i klimaplanen til Strand kommune:
 - Bærekraftsmål 7 – Ren energi til alle
 - Bærekraftsmål 11 – Bærekraftige byer og lokalsamfunn
 - Bærekraftsmål 12 – Ansvarlig forbruk og produksjon
 - Bærekraftsmål 13 – Stoppe klimaendringene
 - Bærekraftsmål 17 – Samarbeid for å nå målene

Figur 3. Simon N, 2024.

Hva skal planen omfatte?

Sentrale temaer i planarbeidet

Redusere direkte utslipp

- Dette temaet omhandler hvordan Strand skal redusere sitt klimagassutslipp.
- Hva er de største utslippskildene av klimagasser i Strand og hvordan kan vi redusere dem?
- Hvordan kan vi tilrettelegge for energieffektive løsninger?
- Hvordan kan vi øke grad av produksjon og bruk av fornybar energi?

Tilpasse for endring

- Hvordan skal Strand kommune forberede seg på og tilpasse seg et endret klima?
- Hvordan kan vi hindre og redusere skadene som endringene kan innebære?
- Hvordan kan vi bruke naturen som en ressurs til klimatilpasning?

Bevare naturen

- Hvilke kilder av natur har Strand som er spesielt viktige som karbonlagringskilder?
- Hva må til for å ivareta de viktige karbonlagringskildene?

Sirkulærøkonomi

- Sirkulærøkonomi bidrar til reduksjon av klimafotavtrykket og belastning på miljø og natur.
- Hvordan kan Strand kommune bli bedre på gjenbruk, gjenvinning, og ressurseffektivitet?

Mobilisere for omstilling

- Hvordan kan kommunen mobilisere innbyggerne og næringslivet til klimaomstilling?
- Hvordan bruke samarbeid og kunnskapsformidling til å skape engasjement for omstillingsprosessene?

Overordnede føringer

Klimaloven

Loven skal fremme gjennomføring av Norges klimamål som ledd i omstilling til et lavutslippssamfunn i Norge i 2050. Loven gjelder for de utslipp og opptak av klimagasser som omfattes av Norges første nasjonalt fastsatte bidrag under Parisavtalen 12. desember 2015.

Meld. St. 25 (2024-2025): Klimamelding 2035 – på vei mot lavutslippssamfunnet

Innen 2050 skal Norge være et lavutslippssamfunn. I Meld. St. 25 (2024–2025) legger regjeringen rammene for klimapolitikken mot 2035, på vei mot lavutslippssamfunnet. I meldingen omtales regjeringens politikk for å redusere klimagassutslipp i hele økonomien. Sammen med stortingsmeldingen legger regjeringen fram forslag til nytt klimamål for 2035.

Meld. St. 26 (2022–2023): Klima i endring – sammen for et klimarobust samfunn

Klimaet er i endring og konsekvensene rammer hele samfunnet. I denne stortingsmeldingen presenteres innsats og tiltak for å forberede og tilpasse natur og samfunn til klimaendringene, og skape et klimarobust samfunn.

Statlige planretningslinjer for klima og energi

Formålet med retningslinjene er å sikre at klima og energi vektlegges i planleggingen etter plan- og bygningsloven og øvrig myndighetsutøvelse og virksomhet i staten, kommunene og fylkeskommunene. Klima omfatter både reduksjon av klimagassutslipp, karbonopptak og -lagring og tilpasning til forventede klimaendringer. Retningslinjene tydeliggjør statens forventninger til hvordan dette skal gjøres, og statens bidrag til kunnskapsgrunnlag og veiledning.

Nye planretningslinjer ble vedtatt desember 2024. De er tydeligere om hva staten forventer av fylkene og kommunene. Blant annet er det satt av et eget delkapittel om arealplanlegging sett i sammenheng med klimaomstilling.

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027

Regjeringen legger frem hvert fjerde år fram nasjonale forventninger til regional og kommunalplanlegging for å fremme en bærekraftig utvikling i hele landet. Et av temaområdene i de nasjonale forventningene er klima, natur og miljø for framtida. Regjeringen belyser at viktige tema i regionale og kommunale planer framover vil være hensyn til naturmangfold, omstilling til et klimarobust lavutslippssamfunn, langsiktige arealvurderinger for å minimere arealtapet av natur og helhetlig forvaltning av vannressursene.

Regionale og lokale føringer

Regionalplan for klimatilpasning i Rogaland 2020–2050

Regionalplan for klimatilpasning er en overordnet og strategisk plan for klimatilpasningsarbeidet i Rogaland. Hovedmålet i planen er «Vi skal sikre et bærekraftig samfunn som er godt forberedt på, og tilpasset, klimaendringene.»

Regionalplan for energi og klima 2010-2020 (ny plan er under utarbeidelse)

Planen er utgått og Rogaland fylkeskommune er i prosess med ny plan med tittelen «Regionalplan for natur og klimaomstilling i Rogaland 2025 – 2050.» Foreløpige innsatsområder i planen er:

- Mobilisere for omstilling
- På vei mot lavutslipp
- Energismart samfunn
- Naturvennlig samfunn
- Trygt og klimatilpasset samfunn

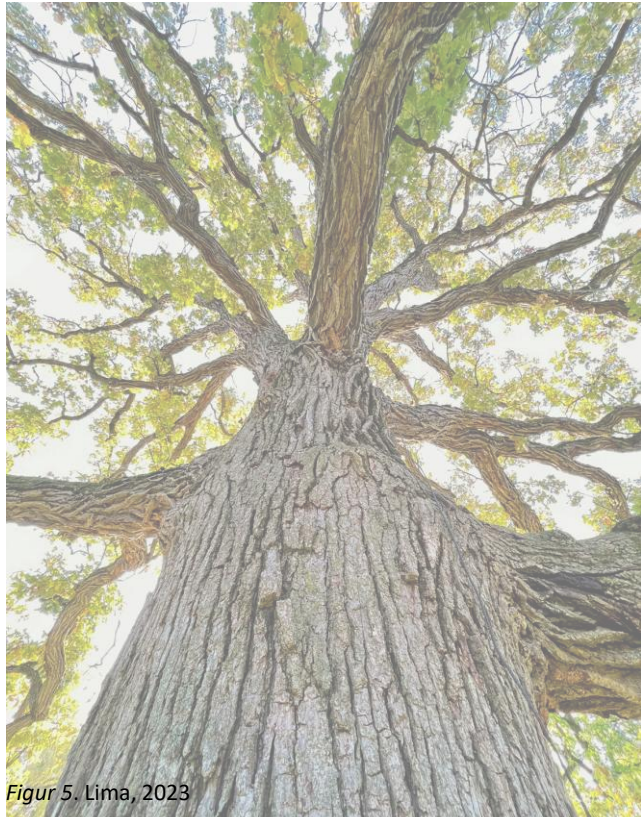
Kommuneplanens samfunnsdel 2019-2035 - Strand kommune

Kommuneplanen ble vedtatt på ny i 2024. I kommuneplanens samfunnsdel viser strategisk mål 2 til at «Strand er et lavutslippssamfunn som er sikkert og trygt å bo i.»

Kommunens nåværende klimaomstillingsambisjoner for samfunnet og mål er fastsatt i kommuneplanen. Samfunnsdelen viser til at det er mål om å redusere det geografiske utslippet fra Strandasamfunnet og klimafotavtrykket fra Strand kommune som organisasjon med 70% frem mot 2035 sammenlignet med 2019.

Hva vet vi? – Kunnskapsgrunnlaget

- Strand kommune har flere gode kilder til kunnskap angående klimaomstilling som kan brukes i utarbeidelse av klimaplanen.
- I oversiktslisten til høyre vises flere sentrale kilder til eksisterende kunnskapsgrunnlag.

Figur 5. Lima, 2023

Oversikt – eksisterende kunnskapsgrunnlag:

- Planstrategi for Strand kommune 2024 – 2027
- Kommuneplanens arealdel 2025 – pågående
 - Utredningsnotat for klimatilpasning og klimarisiko – Strand kommune 2024
 - Utredningsnotat for naturmangfold – Strand kommune 2023
- Miljøfyrtårnrapporter
- Bærekraft 357: Bærekraft i norske kommuner (PwC)
- Utslipp av klimagasser i kommuner og fylker (årlig utslippsregnskaps oversikt fra Miljødirektoratet)
- Folkets fotavtrykk (årlig oversikt for forbruksbasert utslipp for fylker og kommuner)
- Klimaregnskap Strand kommune (Rapport fra 2018)
- Natur og karbonrik areal (Temakart Rogaland)
- Strand kommune – helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse 2023
- Overvannsplan med tiltaksbeskrivelse – flomsikringskonsept for Jørpeland og Tau
- Skredfarekarlegging i Strand kommune (NVE)

Utredningsbehov til planen

Figur 6. Ekaterina, 2021.

Fagområdet klima er omfattende og komplekst. Behovet for utredninger må vurderes opp imot kommunens ressurser. I denne planprosessen vil vi se spesielt på følgende områder:

Utredningsbehov – Redusere direkte utslipp:

- Status og vurdering av hvordan man kan redusere utslipp innenfor Strand kommune sine grenser.

Utredningsbehov – Tilpasse for endring:

- Strand kommune har som vist gode kilder til kunnskap på klimatilpasningsområdet.

Utredningsbehov – Bevare naturen:

- Strand kommune har som vist gode kilder til kunnskap angående karbonrike naturkilder.

Utredningsbehov – Sirkulærøkonomi:

- Kommunen sammenstiller kunnskap om praksiser. Aktuelle tiltak for Strand vil bli vurdert.

Generelle utredningsbehov:

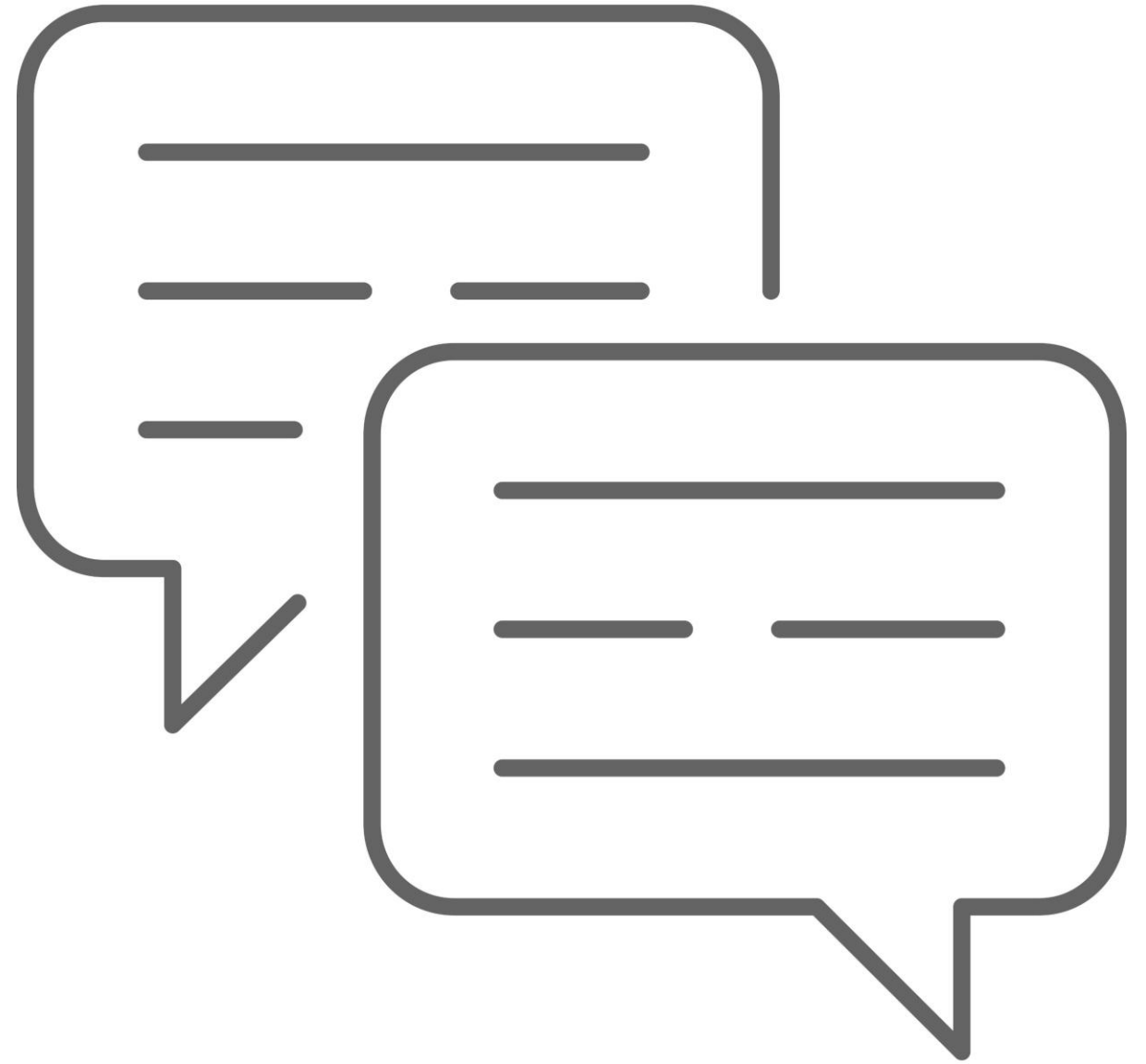
- Kartlegge kommunens praksiser på klimaomstillingsområdet.
- Vurdere effektene av tiltakene som foreslås i planen.
- Annet utredningsbehov kan dukke opp i løpet av planprosessen.

Klimaregnskap og klimabudsjett for kommuneorganisasjonen vil bli vurdert som tiltak til planen.

Hvordan kan du bidra? – Medvirkningsopplegg

Det vil bli lagt opp til medvirkning gjennom tverrfaglig administrativt samarbeid, workshop med politikere, kontakt med interesseorganisasjoner, og høringsinnspill fra offentlige instanser.

Det vises til gjennomført medvirkningsopplegg i forbindelse med revisjon av kommuneplanens arealdel og planstrategi.

Figur 7. Round Icons, 2025.

Fremdriftsplan for behandling av planen

	2025			2026			
	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4
Politisk behandling av oppstartssak med planprogram							
Planprogram legges ut på høring for 6-8 uker og vedtas politisk							
Utarbeidelse av kunnskapsgrunnlag og planforslag							
Politisk behandling av planforslag							
Planforslag legges ut på høring for 6-8 uker							
Bearbeiding av planforslag							
Politisk vedtak av planen							
Planen kunngjøres							

Prosjektstyring

Prosjekttittel:

- Arbeidstittel: Klimaplan for Strand kommune

Tidsrom:

- 2025-2026

Prosjekteier:

- Kommunalsjef Samfunn

Prosjektansvarlig:

- Virksomhetsleder Plan og forvaltning

Prosjektleder

- Miljørådgiver

Sekretariat

- Miljørådgiver
- Fagansvarlig landbruk

Interne ressurspersoner

- Klimaomstilling berører et bredt spekter av kommunens tjenesteområder. Relevante ressurspersoner fra administrasjonen vil bli koblet til arbeidet med planen etter behov.

Administrative styringsgruppe:

- Ledergruppe kommunal tjenesteområde Samfunn

Politisk styringsgruppe:

- Formannskapet er politisk styringsgruppe
- Forvaltningsutvalget har innstillingsrett til formannskapet
- Kommunestyret fastsetter planprogrammet og vedtar endelig plan.

Si din mening – Høringinnspill

Nå har vi presentert noen tanker om hvordan Strand kommune tenker å lage klimaplanen.

Vi vet at det er mye kunnskap og synspunkter der ute, og vi trenger alle bidrag for at dette skal bli en best mulig plan.

Innspill kan sendes til postmottak@strand.kommune.no innen 12.09.2025.

Du kan uttale deg om det du vil knyttet til planarbeidet.

Vi ønsker særlig innspill på:

- Hvordan kan vi mobilisere innbyggere og næringsliv til å bidra til klimaomstilling?
- Hvordan kan vi ta ut potensialet til sirkulærøkonomi?
- Har du tips til gode eksempler eller kunnskapsgrunnlag som vi kan bruke i Strand?
- Annet?

Referanser

Bernhardsen, M. (2023, april 23). *a river running through a forest filled with snow* [Fotografi].

Unsplash. <https://unsplash.com/photos/a-river-running-through-a-forest-filled-with-snow-C6RT2mHE98M>

Dundua, V. (2022, mars 20). *a body of water surrounded by snow covered trees* [Fotografi].

Unsplash. https://unsplash.com/photos/a-body-of-water-surrounded-by-snow-covered-trees-U_FX0FoLGQE

Ekaterina. (2021, august 17). *green grass field with trees under white clouds and blue sky during daytime* [Fotografi].

Unsplash. https://unsplash.com/photos/green-grass-field-with-trees-under-white-clouds-and-blue-sky-during-daytime-SWKK_RfKPCs

Lima, D. (2023, juni 19). *a very tall tree with lots of leaves on it* [Fotografi].

Unsplash. <https://unsplash.com/photos/a-very-tall-tree-with-lots-of-leaves-on-it-JlitjWKalm4>

Microsoft Corporation. (2024). [KI fotografi generator].

<https://copilot.microsoft.com>

Round Icons. (2025, februar 7). *A couple of speech bubbles sitting next to each other* [Fotografi].

Unsplash. https://unsplash.com/illustrations/a-couple-of-speech-bubbles-sitting-next-to-each-other-UV_qIIYmkCE

Simon N. (2024, januar 18). *a large body of water surrounded by mountains* [Fotografi].

Unsplash. <https://unsplash.com/photos/a-large-body-of-water-surrounded-by-mountains-Olco3zes-0>